

Lytting i matematikk

I både forskning og utvikling av undervisning er det vanlig å ha fokus på hva læreren sier eller gjør. En viktig lærerhandling, som ofte blir oversett, er *lytting*. Hvis vi ser på undervisning som et sosialt samspill (mellom lærere og elever omkring et faglig innhold), så vil lærerens lytting innebære både muligheter og begrensninger for det videre samspillet – og dermed også for elevenes læring. For å illustrere dette, vil vi her skille mellom tre ulike måter lærere kan lytte til elevene på: evaluerende, fortolkende og hermeneutisk lytting.

Evaluerende lytting

En vanlig måte å lytte på er det vi kan kalle for evaluerende lytting. Hvis læreren for eksempel presenterer en oppgave, eller et problem, som elevene skal diskutere eller løse individuelt, så vil læreren naturlig lytte etter noe spesifikt. Læreren kan her lytte spesifikt etter det riktige svaret, eller læreren kan også lytte etter vanlige feilsvar eller misoppfatninger. Denne typen lytting er naturlig, men den inneholder noen begrensninger som det er viktig å være klar over. For det første er denne typen lytting ofte overfladisk. Læreren har på forhånd bestemt seg for hvilke svar det er viktig å være oppmerksom på, og det er da lett å ha fokus på svaret heller enn tenkingen som ligger til grunn. For det andre vil fokuset i denne typen lytting ofte være på svaret heller enn på eleven. En lytter med andre ord *etter* noe (svaret) heller enn *til* noen (eleven).

Fortolkende lytting

Når læreren lytter fortolkende, så vil fokuset være mer på å lytte for å forstå hvordan en annen (ofte eleven) tenker. I stedet for å evaluere svaret, vil læreren be om informasjon for å forsøke å forstå hva og hvordan eleven har tenkt. Det kan for eksempel innebære at læreren følger opp med å spørre: «Kan du si mer om det?» Det kan også innebære at læreren gjengir sin forståelse av elevens svar, for så å be eleven om å bekrefte om lærerens forståelse samsvarer med det eleven hadde tenkt. Et overordnet fokus i denne typen lytting er å forsøke å forstå hvordan elevene tenker, for å kunne gripe tak i dette og bruke det videre i undervisningen. Et grunnleggende prinsipp her er å aldri ta for gitt at en har forstått hva en elev har tenkt, men alltid be eleven forklare sin tenking og be om bekreftelse på at en har forstått.

Hermeneutisk lytting

Selv om ordet «hermeneutikk» kan oversettes til fortolkning, innebærer hermeneutisk lytting noe mer enn fortolkende lytting. Denne typen lytting kjennetegnes av at både elever og lærere sammen stiller seg undrende og utforskende til ideene som diskuteres. Det kan for eksempel innebære at læreren eller elevene stiller spørsmål om hvorvidt en strategi

alltid vil fungere, eller hvordan det er mulig å komme til samme svar med to ulike innfallsvinkler. Denne typen lytting innebærer dermed en utfordring av de tradisjonelle rollene og forventningene omkring hvem som er autoriteten i klasserommet og hvem som styrer diskusjonene i timen. Mens den fortolkende lyttingen har fokus på å forstå hva *andre* har tenkt, så handler den hermeneutiske lyttingen mer om å utvikle *egen* tenking.

Kilde til videre lesing

Hintz, A., & Tyson, K. (2015). Complex listening: Supporting students to listen as mathematical sense-makers. *Mathematical Thinking and Learning*, 17(4), 296–326.
<https://doi.org/10.1080/10986065.2015.1084850>